

SAK 11/2021

REGULERING AV FISKET ETTER VASSILD I 2022

Det vises til forslag til ny forskrift om fiskeritillatelser og kvotefaktorer som er sendt på høring med frist 12. februar 2022. Det legges til grunn at forslaget ikke får virkning for reguleringen for 2022.

1 SAMMENDRAG

Fiskeridirektoratet foreslår å avsette 5 360 tonn av ICES sitt råd på 10 271 tonn for å dekke bifangstfisket av vassild i sør, basert på et gjennomsnitt av fangstene registrert som strømsild sør for 62°N de tre siste årene.

Siden dette medfører at kvotene pr. fartøy nord for 62°N blir vesentlig lavere enn tidligere år, foreslår Fiskeridirektoratet å innføre en to-årig rulleringsordning, subsidiært en kvotebytteordning, se nærmere om sistnevnte under punkt 4. Fiskeridirektoratet foreslår også å endre bifangstbestemmelsen for vassild i utøvelsesforskriften § 37 slik at bifangstgrunnlaget også omfatter strømsild og bestemmelsen også omfatter fartøy med vassildtrålltillatelse som har fisket vassildkvoten sin. Fiskeridirektøren foreslår en videreføring av øvrige reguleringer som innebærer 1. januar som åpningsdato i fisket etter vassild, forhåndsstenge for vassildfisket på Trænadjupet på samme tid og sted, og at fartøy som vil fiske etter vassild må melde fra til Sjøtjenesten 48 timer før utseiling.

2 FISKE ETTER VASSILD I NORGES ØKONOMISKE SONE

På grunn av en sterk økning i fangsten i 2006 og usikkerheten om bestandssituasjonen har fisket etter vassild vært kvoteregulert fra juli 2006. Fartøy med vassildtrålltillatelse fisket totalt 20 562 tonn vassild nord for 62°N i 2006. Fra og med 2007 til og med 2015 har fisket vært begrenset av en kvote på 12 000 tonn. I 2016 og 2017 ble kvoten satt til 13 047 tonn, mens den i 2018 og 2019 var på 13 770 tonn. I 2020 og 2021 ble kvoten satt til 9 033 tonn.

2.1 FISKET I 2020

Av totalkvoten på 9 033 tonn vassild i 2020 ble det satt av 20 tonn til forskning.

Fra og med 2016 ble det innført kvotefleksibilitet i vassildfisket, og det ble ikke lenger en egen avsetning til bifangst.

Tabell 1: Kvote og fangst av vassild i 2020

	Kvote (tonn)	Justert kvote (tonn)	Fangst (tonn)	Rest (tonn)
Ordinær kvote vassildtrål	9 013	8 915	8 450	465
Forskning	20	20	0	20
Bifangst	0		273	-273
<i>Hvorav bifangst nord for 62°N</i>			249	
<i>Hvorav bifangst sør for 62°N (inkl. vassildtrål)</i>			24	
Totalt	9 033	8 935	8 723	212

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttседdelregister per 4. oktober 2021

Fisket ble startet 1. januar, og var fra årets start regulert med maksimalkvoter på 325 tonn pr. vassildtråltillatelse. Den 31. mai var det fisket 8 310 tonn, mens resten av fangsten ble stort sett fisket i oktober, november og desember.

2.2 FISKET I 2021

2.2.1 Kvotesituasjonen i 2021

For 2021 ble det fastsatt en totalkvote på 9 033 tonn vassild, og all fangst av vassild i NØS avregnes denne totalkvoten. Av dette er det avsatt 20 tonn vassild til forskningsfangst.

Det er innført kvotefleksibilitet over år. Dette innebærer at over- eller underfiske av totalkvoten på inntil 10 % kan overføres til neste år, og gjør at en ikke trenger en egen avsetning til bifangst.

2.2.2 Avviklingen av fisket

Fartøy som er tildelt vassildtråltillatelse i medhold av forskrift av 13. oktober 2006 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst § 2-24, kan delta i direktefisket etter vassild i Norges territorialfarvann og økonomiske sone.

Oppstartdatoen i fisket etter vassild for 2021 ble satt til 1. januar.

Fisket var fra årets start regulert med en maksimalkvote på 350 tonn vassild pr. vassildtråltillatelse.

Tabell 2 : Fordeling av fangst i 2021

	Kvote (tonn)	Justert kvote (tonn)	Fangst (tonn)	Rest (tonn)
Ordinær kvote vassildtrål	9 013	9 224	8 243	981
Forskning	20	20	0	20
Bifangst	0		688	-688
<i>Hvorav bifangst nord for 62°N</i>			654	
<i>Hvorav bifangst sør for 62°N (inkl. vassildtrål)</i>			34	
Totalt	9 033	9 244	8 931	313

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttседdelregister per 1. oktober 2021

Hittil i år er det registrert fangst på 24 vassildtråltillatelser, hvorav 21 har registrert fangst nær eller over maksimalkvoten.

Ofte er det betydelige avvik mellom et fartøys maksimalkvote og faktiske fiske. 14 fartøy har fisket over maksimalkvoten på 350 tonn. I snitt har disse fisket 27 tonn utover maksimalkvoten; nesten 8 % av fartøyets maksimalkvote fra årets start. Overfiske av slikt omfang har vi sett de siste årene, så det bør hensyntas i fastsettelse av maksimalkvoten også for 2022.

Det er en relativt stabil fartøymasse som fisker etter vassild. Av de 30 eksisterende tillatelsene er det registrert fangster på 24-26 tillatelser de siste årene.

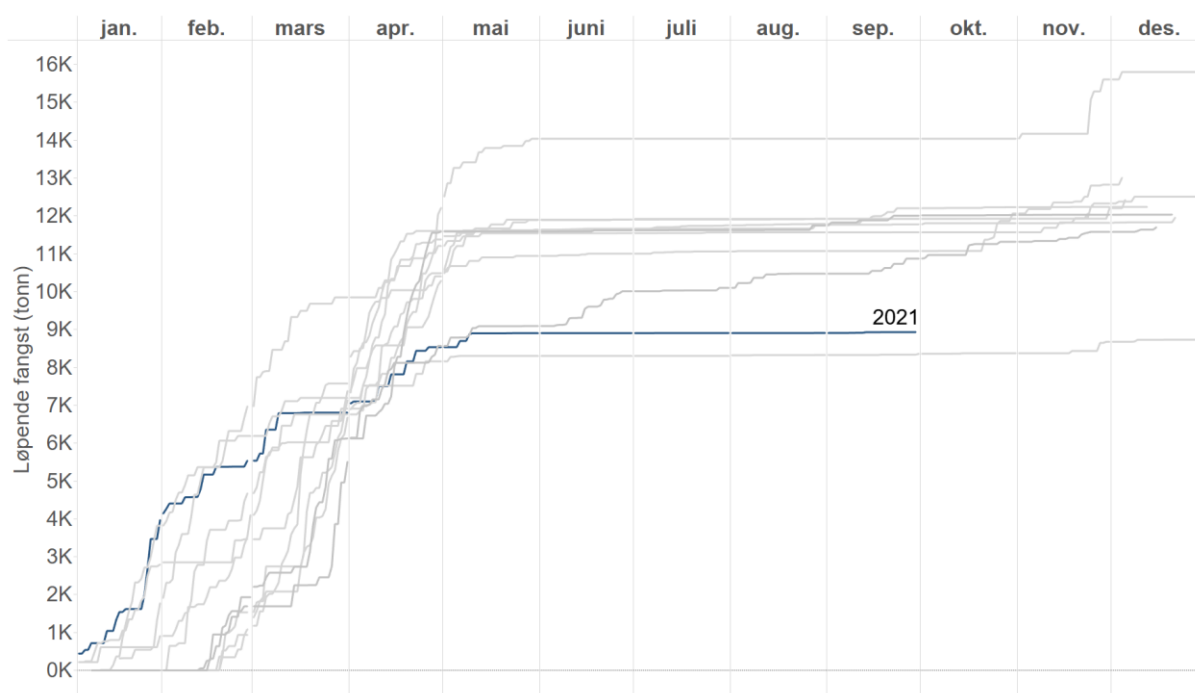
Tabell 3: Fangst pr. tillatelse og maksimalkvote 2012-2021

Fangster fordelt på tillatelse	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
All fangst	24	25	25	25	24	24	25	26	26	24
Fangst over 100 tonn	21	21	23	23	23	23	25	26	25	22
Fangst over 300 tonn	20	20	22	21	22	22	25	23	20	23
Fangst \geq maksimalkvoten ved årets start	17	20	17	18	15	20	22	22	19	14
Maksimalkvote ved årets start	600	550	520	500	500	550	650	475	325	350

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttседdelregister per 1. oktober 2021

Det fiskes mest vassild på våren, men normalt er det også noen fartøy som fisker senere på året:

Figur 1: Løpende landinger av vassild (2012-2021)

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister per 4. oktober 2021

3 RAMMEVILKÅR FOR REGULERING AV FISKET I 2022

3.1 BESTANDSSITUASJONEN OG BAKGRUNN FOR REGULERING

Det er generelt lite kunnskap om vassildbestanden i Barentshavet, Norskehavet, Nordsjøen og Skagerrak. ICES sitt kvoteråd for fisket etter vassild er basert på en føre-var-tilnærming, og rådet er gitt for to år.

Kvoterådet til ICES i perioden 2018-2019 var på 13 770, i 2020-2021 på 9 033 og i 2022-2023 på 10 271. ICES sine råd gjelder for hele Norges økonomiske sone, og de baserer rådet på alle fangster av strømsild og vassild, samt behandler disse under ett i tokt.

Fra og med 2015 begynte ICES å gi et separat råd for fiske etter vassild i områdene 1, 2, 3.a og 4. Dette har ført til at ICES-rådet nå kan brukes mer direkte inn i den norske rådgivingen. Områdene 1, 2, 3.a og 4 omfatter Barentshavet, østlige Norskehavet, Nordsjøen og Skagerrak, og rådet gjelder for alle disse områdene. Det vil si at rådet også innbefatter bifangst av vassild i kolmule- og øyepålfiskeriene i Nordsjøen og Skagerrak.

Den norske kvotereguleringen gjelder fisket etter vassild nord for 62°N. Fangst av vassild sør for 62°N er begrenset med bifangstregler i utøvelsesforskriften.

Det har de senere årene blitt registrert relativt store fangstmengder av strømsild sør for 62°N. Fangstene tas i industritrålfisket etter kolmule og øyepål (og leveres til oppmaling). Fisket etter strømsild er helt uregulert i NØS og det er verken kvoter eller bifangstbegrensninger på dette fisket.

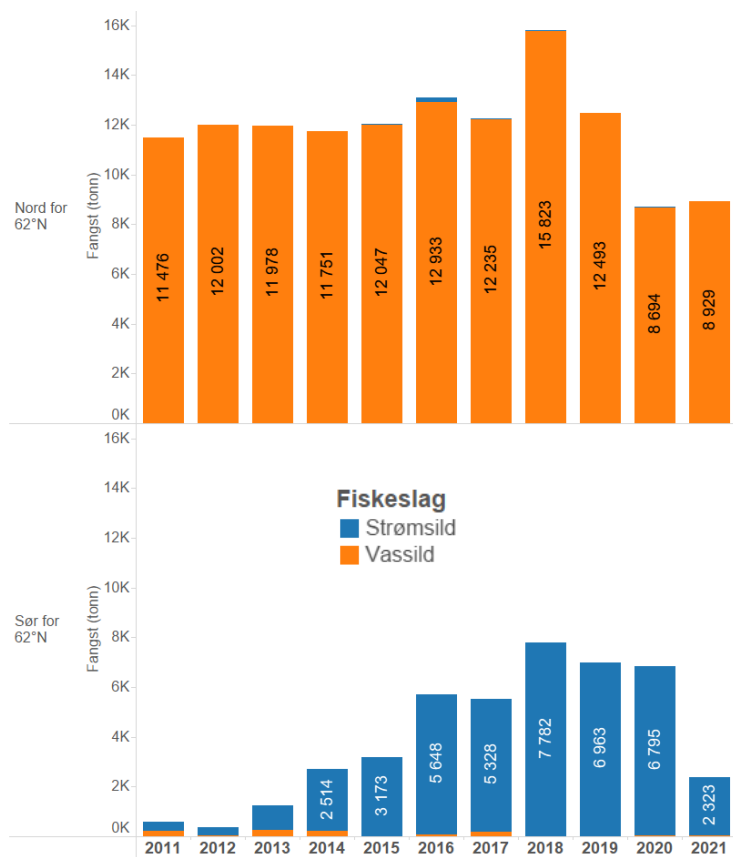
Det har hersket noe tvil om forholdet mellom strømsild og vassild i fangstene. Disse artene kan være vanskelig å se forskjell på. I område 1 og 2 (nord for 62°N) kan man med høy grad av sikkerhet si at dette utelukkende er vassild. I område 3 og 4 (Nordsjøen og Skagerrak) har dette vært noe mer usikkert, men tidligere undersøkelser tilsier at dette også er vassild. I ICES har man valgt å legge til grunn at alt dreier seg om vassild, og ICES benytter fangster av både vassild og strømsild i hele NØS, både nord og sør, når de anbefaler uttaksbegrensninger for vassild. ICES gir ingen råd for strømsild. Siden både strømsild og vassild i hele NØS inngår i rådet, er det ikke samsvar mellom ICES sin rådgivning og den norske regulering av vassild, begrenset til å gjelde nord for 62°N. For at kvoterådet skulle reflektere aktuell regulering ba Fiskeridirektoratet i 2017 Havforskningsinstituttet om å bidra med råd om hvordan man kunne fastsette et kvantum som kan trekkes ut av grunnlaget for kvoten nord for 62°N for 2018 og 2019, og avsettes til Nordsjøfisket. Dette for å hindre at fangst av strømsild/vassild i Nordsjøen både utgjør grunnlag for økt vassildkvote i nord og fanges uten kvotebelastning i sør. Havforskningsinstituttet tilrådte å avsette 1 886 tonn for hvert av årene 2018 og 2019, beregnet som gjennomsnittlig bifangst av strømsild og vassild sør for 62°N de siste fem år. Av ICES sin anbefaling på 15 656 tonn for hvert av årene gjenstod det da 13 770 tonn til direktefiske nord for 62°N.

En lignende tilnærming ble brukt ved fastsettelse av kvote for hvert av årene 2020 og 2021. Det ble da avsatt $1886 \cdot 0,82 \cdot 0,80 = 1\,237$ tonn til bifangstfisket i Nordsjøen for hvert av årene 2020 og 2021. I formelen inngår kvantum avsatt til bifangst i Nordsjøen tidligere, forholdstall basert på Norskehavs-indeksen (0,82; se ICES 2019b) og føre-var bufferen (0,80). Basert på formelen ble 1 237 tonn avsatt til bifangstfiske sør for 62°N og det ble satt 9 033 tonn til direktefisket nord for 62°N, av ICES anbefalingen på 10 270 tonn for hvert av årene.

I ICES metoderevisjon (benchmark) i 2020 er det sammenfattet undersøkelser som gir et nokså sikkert grunnlag for å konkludere med at bifangstene som tas sør for 62°N i all hovedsak er vassild. Vi har ingen undersøkelse som peker i motsatt retning. ICES skriver i kvoterådet for 2022-23: *“While all landings in Subarea 4 are treated as greater silver smelt, samples from the fisheries indicate that around 10% of the catches may be lesser silver smelt (Argentina sphyraena).”* De senere årene har det vært tale om relativt store fangster. Pr. 29 oktober ble det i 2018 tatt 7 782 tonn, i 2019 6 963 tonn, i 2020 6 795 tonn og i 2021 2 323 tonn. Alt dette er registrert som strømsild. Fangstene i 2018, 2019 og 2020 overstiger avsetningen betraktelig, med et overfiske sammenlignet med råd fra ICES som resultat. I 2021 har kvantumet gått relativt mye ned. Det er usikkert hva som er årsaken til det. For å hindre overfiske må et større kvantum av rådet fra ICES trekkes ut av kvotegrunnlaget for direktefisket nord for 62°N og avsettes til dette bifangstfisket sør for 62°N.

Figur 2 viser total fangst av vassild og strømsild fordelt på nord/sør for 62°N for perioden 2011-2021.

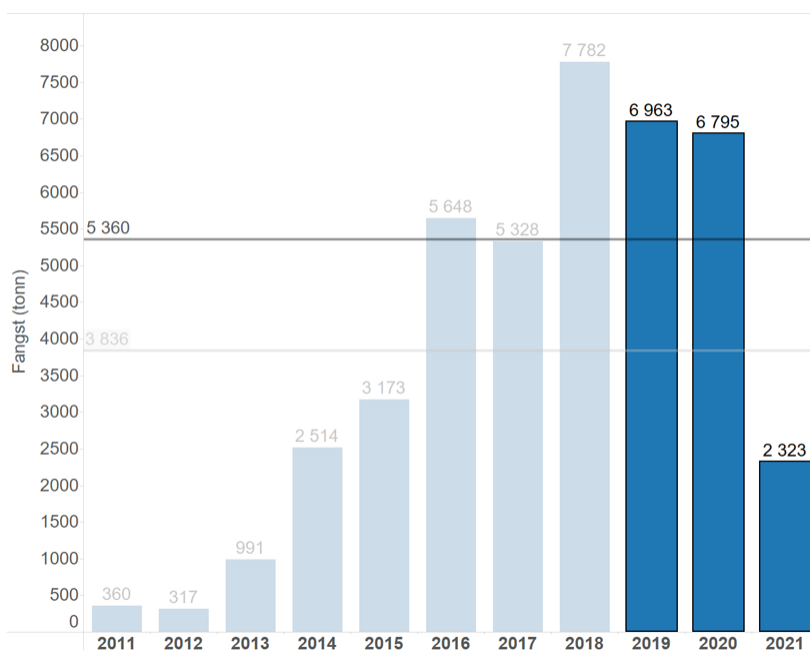
Figur 2: Fangst av vassild og strømsild fordelt på nord/sør, 2011-2021

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister per 29. oktober 2021

Figur 3 viser fangst av strømsild sør for 62°N. Dessuten viser figuren gjennomsnittsfangst for de tre siste årene (dvs. 2019-2021) og for perioden 2011-2021. Snittfangsten av strømsild de tre siste årene er 5 360 tonn, mens snittfangsten for perioden 2011-2021 er 3 836 tonn.

Figur 3: Fangst av strømsild sør for 62°N med gjennomsnitt

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister per 29. oktober 2021

4 REGULERING AV FISKET ETTER VASSILD I 2022

Fiskeridirektøren legger til grunn at reguleringen av fisket etter vassild også i 2022 omfatter hele Norges økonomiske sone.

4.1 TOTALKVOTE

Fiskeridirektoratet anbefaler at kvoten for 2022 settes på bakgrunn av kapittel 3.

Fiskeridirektøren foreslår en totalkvote på 4 911 tonn vassild i Norges territoriale farvann og økonomiske sone nord for 62°N i 2022.

Fiskeridirektoratet foreslår å avsette 5 360 tonn av ICES sitt råd på 10 271 tonn for å dekke bifangstfisket av vassild/strømsild sør for 62°N, basert på et gjennomsnitt av fangstene registrert som strømsild sør for 62°N de tre siste årene. De tre siste årene er valgt som grunnlag fremfor en lengre tidsperiode for å sikre at det siste året vektet høyere.

En høyere avsetning til bifangst i sør vil gi et mindre kvotegrunnlag for direktefiske i nord.

Fiskeridirektoratet foreslår å avhjelpe dette med å innføre en rulleringsordning hvor halvparten av de tilgjengelige tillatelsene får fiske i år 1 og resten i år 2. Subsidiært en søknadsbasert to-årig kvotebytteordning mellom to fartøy som begge har landet en fangst på minimum 100 tonn i ett av de tre siste årene. Kvotebytteordningen gir det ene fartøyet rett til å fiske begge fartøyenes vassildkvote for kvoteåret 2022, og det andre fartøyet rett til å fiske begge fartøyenes vassildkvote for kvoteåret 2023. Det er en forutsetning at kvotebyttet gjelder hele kvoteårets kvote. Det er ikke adgang for et fartøy å fiske på kvote som er byttet bort. Det er heller ikke adgang til å føre tilbake kvote som er byttet bort. Kvotebytteordningen gjelder selv om fartøyet overdras for fortsatt drift. Det er en forutsetning for innføring av ordningene at de administreres av Råfisklaget.

Fiskeridirektoratet foreslår også å endre bifangstbestemmelsen for vassild i utøvelsesforskriften § 37 slik at bifangstgrunnlaget også omfatter strømsild og bestemmelsen også omfatter fartøy med vassildtrållatelse som har fisket vassildkvoten sin.

Fiskeridirektøren viser til pågående prosess med utlysning av forskningskvoter for 2022. Størrelsene på kvanta som avsettes til undervisningsordningen, forskningsformål og lærlingekvoter for 2022 er først kjent når endelig forskrift fastsettes rett før årsskiftet. En eventuell avsetning til forskning og undervisning vil gå til fradrag på totalkvoten. Avsetningenes størrelse utgjør en svært liten andel av totalkvotene i de enkelte fiskeriene og har derfor ingen betydning for forslaget til regulering.

4.2 MAKSIMALKVOTER

Per 4. oktober 2021 er det ifølge Fiskeridirektoratets konsesjons- og deltakerregister totalt 30 vassildtrållatelser som potensielt kan fiske i 2022.

Fra Tabell 3 i kapittel 2.2.2 ser vi at deltakelsen har vært relativt stabil de siste årene. Basert på deltagelse og kvoteutnyttelse de siste årene, beregnes det at man med en maksimalkvote på 200 tonn vil fiske opp det tilgjengelige kvantum på 4 911 tonn. Noen fartøy fisker ikke hele kvoten, mens andre har et fiske utover kvote i et slikt omfang at det må hensyntas i kvotefastsettelsen.

Det er uvisst om og hvilken effekt en kvotebytteordning vil ha på kvoteutnyttelsen, så Fiskeridirektoratet legger til grunn en konservativ strategi med lav overregulering fra årets start, og vil løpende vurdere refordelinger i løpet av året

Fiskeridirektøren foreslår at maksimalkvoten for fisket etter vassild i 2022 settes til 400 tonn ved en rulleringsordning eller 200 tonn ved en kvotebytteordning.

Av hensyn til planlegging av inspeksjoner om bord på fartøy som fisker etter vassild er det hensiktsmessig at Sjøtjenesten får beskjed om utseiling god tid på forhånd.

Fiskeridirektøren foreslår at fartøy som vil fiske etter vassild må melde fra til Sjøtjenesten 48 timer før utseiling.

4.3 ÅPNINGSDATO

Åpningsdatoen for 2017 ble fremskyndet til fra 1. februar i 2016 til 1. januar. Bakgrunnen var blant annet at en tidlig på året har fått uønsket bifangst av sild; dette er ikke lenger tilfellet. Vi ser av Figur 1 at det har vært til dels betydelig aktivitet i januar siden fremskyndelsen av åpningsdatoen. Fiskeridirektoratet anbefaler åpningsdatoen videreført.

Fiskeridirektøren foreslår å sette åpningsdatoen i fisket etter vassild i 2022 til 1. januar.

4.4 STENGTE OMRÅDER

Basert på høy innblanding av hyse, sei og uer har et område på Trænadjupet de siste årene blitt stengt med hjemmel i RTC-regimet. Stengningene har foregått i samme periode på våren.

I 2019-2021 fant Fiskeridirektoratet det hensiktsmessig å forhåndsstenge dette området. Det var likevel tillatt å fiske med inspektør om bord.

Fiskeridirektoratet erfarer at ordningen var vellykket og den anbefales derfor videreført. Det er imidlertid en utfordring at meldingene om utseiling kommer i mange ulike kanaler og til ulike personer i direktoratet. I ny forskrift vil det derfor angis at melding skal sendes på e-post til sjotjenesten@fiskeridir.no

Fiskeridirektøren foreslår at forhåndsstengningen for vassildfiske på Trænadjupet videreføres til 2022 på samme tid og sted som tidligere.